

ROMANIA  
Înalta Curte de Casație și Justiție  
Secția Unite  
Intrare dosare Del nr. 23  
Anul 2024 luna 11 ziua 20



MINISTERUL  
PUBLIC

PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE  
CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA JUDICIARĂ -  
SERVICIUL DE RECOURSURI ÎN INTERESUL LEGII

Operator date nr.3883

Nr. 1388/III-5/2024

20 noiembrie 2024

*Către*

**ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**  
- Doamnei președinte CORINA-ALINA CORBU -

**Stimată doamnă președinte,**

Vă trimitem un exemplar al recursului în interesul legii declarat în conformitate cu prevederile art.471 din Codul de procedură penală, ca urmare a constatării practicii neunitare a instanțelor de judecată, vizând următoarea problemă de drept : „Legalitatea formulării propunerii cu privire la măsurile preventive în cazul înaintării rechizitoriului, împreună cu dosarul cauzei, a depunerii propunerii de prelungire a arestării preventive sau a arestului la domiciliu în ultima zi a termenului prevăzut de art.207 alin.1 și respectiv art.222 alin.4 și art.235 alin.1 din Codul de procedură penală, calculat potrivit dispozițiilor art.269 alin.1, 2 și 4 din același cod”.

Anexe : 50

PROCUROR GENERAL,  
Alex FLORENTA

PROCUROR ȘEF SECȚIE,  
Antonia-Eleonora CONSTANTIN





MINISTERUL  
PUBLIC

PARCHETUL DE PE LÂNGĂ  
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE  
CABINET PROCUROR GENERAL

Operator date nr.3883

Nr. 1388/III-5/2024

**C ă t r e**

**PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

În temeiul art.471 din Codul de procedură penală, vă sesizăm cu

**RECURS ÎN INTERESUL LEGII**

în vederea interpretării și aplicării unitare a dispozițiilor vizând: *„Legalitatea formulării propunerii cu privire la măsurile preventive în cazul înaintării rechizitoriului și a depunerii propunerii de prelungire a arestării preventive sau a arestului la domiciliu în ultima zi a termenului prevăzut de art.207 alin.1 și respectiv art.222 alin.4 și art.235 alin.1 din Codul de procedură penală, calculat potrivit dispozițiilor art.269 alin.1, 2 și 4 din același cod”*.

**Situația premisă :**

Problema de drept supusă examinării a apărut în cauzele în care formularea propunerii cu privire la măsurile preventive în cazul înaintării rechizitoriului, împreună cu dosarul cauzei sau a depunerii propunerii de prelungire a arestării preventive sau a arestului la domiciliu, a avut loc în ultima zi a termenului de *cel puțin 5 zile* prevăzut de art.207 alin.1 și, respectiv, art.222 alin.4 și art.235 alin.1 din Codul de procedură penală, calculat potrivit dispozițiilor art.269 alin.1, 2 și 4 din același cod.

**În prealabil se impune a se arăta că termenul mai sus menționat este un termen procedural minim, imperativ, de regresiune și a cărei nerespectare atrage decăderea din exercițiul dreptului de a formula propunerea cu privire la măsura preventivă.**

Acest termen se calculează în modul următor :

- Ziua în care acesta începe (ziua în care măsura preventivă expiră) - nu se socotește;
- Ziua în care se împlinește - a cincea zi a termenului - nu se socotește;
- Ultima zi a termenului o reprezintă întotdeauna următoarea zi lucrătoare.

*Examenul jurisprudenței actuale în materie a evidențiat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la această problemă de drept, existând două orientări :*

**1. Într-o primă orientare jurisprudențială, s-a reținut că termenul este respectat atunci când depunerea propunerii a fost făcută în ultima zi a termenului, întrucât au fost asigurate în mod concret cele 5 zile calendaristice necesare pregătirii apărării inculpatului.**

Această orientare jurisprudențială se regăsește în hotărâri pronunțate de instanțele din raza Curților de Apel Alba Iulia, Brașov, București, Craiova, Cluj, Iași, Pitești și Târgu Mureș (Anexa I, poz. 1 – 27).

**2. În cea de-a doua orientare jurisprudențială, instanțele au considerat că propunerea de menținere / prelungire a măsurii preventive nu poate fi formulată de procuror în niciuna dintre zilele acestui termen, nici măcar în ultima zi.**

În motivarea acestui punct de vedere s-a arătat că, prin textele de lege sus menționate, legiuitorul a reglementat două termene :

- un termen în care procurorul trebuie să formuleze propunerea de menținere a măsurii preventive sau de prelungire a arestării preventive, respectiv a arestului la domiciliu;
- un termen rezervat exercitării dreptului la apărare al inculpatului față de care se solicită menținerea / prelungirea acestor măsuri preventive.

Dacă acest din urmă termen al apărării inculpatului este determinat, în mod expres, prin indicarea unui număr de 5 zile, înainte de expirarea duratei măsurii preventive, termenul în care trebuie formulată propunerea de menținere / prelungire se determină în mod indirect, prin aceea că el se încheie anterior curgerii termenului inculpatului, astfel încât, propunerea de prelungire a arestării trebuie formulată în afara acestui termen de apărare al inculpatului.

Cele două termene, prin natura și scopul în vederea căruia au fost stabilite, nu se pot suprapune cu privire la nicio unitate de timp, fiind eminamente distincte, ulterior expirării termenului procurorului de formulare a propunerii de prelungire, începând să curgă termenul de apărare al inculpatului.

Această orientare jurisprudențială se regăsește în hotărâri pronunțate de instanțele din raza Curților de Apel Bacău, București, Craiova, Iași, Oradea și Ploiești (Anexa nr.II, poz. 28 – 50).

## **Dispoziții legale relevante în lămurirea problemelor de drept**

### **Codul de procedură penală**

#### ***Art.207 - Verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară***

1. Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului față de care s-a dispus o măsură preventivă, rechizitoriul, împreună cu dosarul cauzei, se înaintează judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

2. În termen de 3 zile de la înregistrarea dosarului, judecătorul de cameră preliminară verifică din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(...)

#### ***Art.222 - Durata arestului la domiciliu***

(...)

3. În cazul prevăzut la alin.2, prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la

instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

4. Judecătorul de drepturi și libertăți este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoțită de dosarul cauzei, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(...)

#### ***Art.235 - Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale***

1. Propunerea de prelungire a arestării preventive împreună cu dosarul cauzei se depun la judecătorul de drepturi și libertăți cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, sub sancțiunea nulității absolute.

(...)

#### ***Art.268 - Consecințele nerespectării termenului***

1. Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.

2. Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

3. Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozițiile privitoare la nulități.

#### ***Art.269 - Calculul termenelor procedurale***

1. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna sau anul prevăzut în actul care a provocat curgerea termenului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

2. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socotește ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

(...)

4. Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

## Jurisprudența Curții Constituționale în materie

**Decizia nr.336 din 30 aprilie 2015**<sup>1</sup>, prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate, constatându-se că dispozițiile art.235 alin.1 din Codul de procedură penală sunt constituționale, în măsura în care nerespectarea termenului „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” atrage incidența art.268 alin.1 din Codul de procedură penală (conform căruia, când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen)<sup>2</sup>.

În acest sens, Curtea a arătat că nerespectarea termenului reglementat de art.235 alin.1 din Codul de procedură penală, de depunere a propunerii de prelungire a duratei arestării preventive, aduce atingere dispozițiilor constituționale ale art.24 relative la dreptul la apărare și garanțiilor statuate prin dispozițiile art.6 paragraful 3 lit.b) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră dreptul la apărare și dreptul acuzatului „de a dispune de timpul și de facilitățile necesare pentru pregătirea apărării sale”.

Aceasta, întrucât, dreptul la apărare în materia măsurilor preventive trebuie exercitat în mod real, prin reglementarea termenului de depunere a propunerii de prelungire a duratei arestului preventiv, intenția legiuitorului fiind aceea de a face din respectarea principiului garantării libertății persoanei și asigurarea dreptului la apărare al inculpatului arestat o regulă efectivă, iar nu una declarativă, pur teoretică.

În subsidiar, Curtea a reținut că, în situația în care procurorul depune propunerea de prelungire a arestării preventive la instanță cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia, intervalul de timp astfel rămas este insuficient pentru studierea de către judecător a cauzei, pentru derularea ședinței și pentru soluționarea propunerii în raport cu dispozițiile referitoare la înfăptuirea justiției, cuprinse în art.124 din Legea fundamentală.

---

<sup>1</sup> Publicată în Monitorul Oficial nr.342 din 19 mai 2015;

<sup>2</sup> În scopul armonizării legislației cu decizia mai sus menționată, prin Legea nr. 201 din 5 iulie 2023 (publicată în Monitorul Oficial nr.618 din 6 iulie 2023) a fost modificat alin.1 al art.235 din Codul de procedură penală, în sensul menționării exprese a sancțiunii nulității absolute în cazul încălcării acestui termen. Art.207 alin.1 și art.222 alin.4 din același cod, nu au fost modificate în mod corespunzător;

În raport de toate acestea, Curtea Constituțională a calificat acest termen ca având natura juridică a unui **termen peremptoriu**.

### **Decizii de unificare a practicii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție**

**Decizia nr.20 din 17 noiembrie 2017, pronunțată de Completul competent să judece recursul în interesul legii<sup>3</sup>**, prin care s-a stabilit că termenul de 5 zile prevăzut de art.235 alin.1 din Codul de procedură penală se calculează potrivit art.269 alin.1, 2 și 4 din Codul de procedură penală.

În acest sens, s-a arătat că acesta este un **termen procedural, minim și de regresivitate**, care se calculează potrivit art.269 alin.1, 2 și 4 din Codul de procedură penală, respectiv, în calculul termenului nu se socotește ziua în care începe să curgă termenul și nici ziua în care se împlinește, iar în situația în care ultima zi a acestui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare anterioare.

**Decizia nr.16 din 2 noiembrie 2018, pronunțată de Completul competent să judece recursul în interesul legii<sup>4</sup>**, prin care s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.207 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală, termenul „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia” este un termen peremptoriu, iar încălcarea sa atrage decăderea procurorului din dreptul de a formula cereri privind măsurile preventive și nulitatea actului făcut în acest sens peste termen, precum și imposibilitatea judecătorului de cameră preliminară de a verifica din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive înainte de expirarea duratei acesteia.

În considerentele deciziei, s-a reținut că acest termen este similar și din aceeași materie cu cel prevăzut de art.235 alin.1 din Codul de procedură penală, astfel încât, considerentele Deciziei Curții Constituționale nr.336 din 30 aprilie 2015 sunt incidente și în privința acestuia.

S-a concluzionat că, rațiunea termenului stabilit pentru înaintarea rechizitoriului și a dosarului cauzei este aceea de a asigura respectarea dreptului fundamental la apărare al inculpatului și de a elimina arbitrarul în dispunerea menținerii măsurii preventive.

---

<sup>3</sup> Publicată în Monitorul Oficial nr.904 din 17 noiembrie 2017;

<sup>4</sup> Publicată în Monitorul Oficial nr.927 din 2 noiembrie 2018;

\*

\*

\*

## I. Analiza admisibilității cererii de recurs în interesul legii

Pentru a fi admisibilă, solicitarea fundamentată pe procedura prevăzută de art.471 și următoarele din Codul de procedură penală trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

1. Realizarea sesizării de către Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea Ministrului Justiției, de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție sau colegiile de conducere ale curților de apel, și de Avocatul Poporului;

2. Existența unei jurisprudențe neunitare cu privire la o problemă de drept care poate primi interpretări diferite și, totodată, o interpretare cu caracter de principiu;

3. Inexistența unei decizii pronunțate într-un recurs în interesul legii sau în dezlegarea unei probleme de drept cu privire la problema de drept care a generat practica neunitară.

*Prima condiție de admisibilitate* nu comportă discuții, sesizarea fiind realizată de către unul dintre titularii cererii de recurs în interesul legii prevăzuți de dispozițiile legale.

În ceea ce privește cea *de-a doua condiție de admisibilitate*, se constată că instanțele au apreciat diferit referitor la legalitatea formulării propunerii cu privire la măsurile preventive în cazul înaintării rechizitoriului împreună cu dosarul cauzei sau a depunerii propunerii de prelungire a arestării preventive în ultima zi a termenului de 5 zile, prevăzut de art.207 alin.1 și, respectiv, art.235 alin.1 din Codul de procedură penală, calculat potrivit dispozițiilor art.269 alin.1, 2 și 4 din același cod, hotărârile definitive anexate fiind elocvente în acest sens.

În ceea ce privește cea *de-a treia condiție de admisibilitate*, se remarcă faptul că instanța supremă nu a mai analizat anterior problema de drept care face obiectul prezentei sesizări.



## II. Analiza juridică pe fondul problemei de drept

**Apreciez că soluția legală în materie este reflectată de prima orientare jurisprudențială.**

Din analiza dispozițiilor legale și a deciziilor cu caracter obligatoriu mai sus menționate, rezultă, fără echivoc, că termenul prevăzut de art.207 alin.1, art.222 alin.4 și art.235 alin.1 din Codul de procedură penală este un **termen procedural peremptoriu, minim și de regresivitate**, iar nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.

În egală măsură, modalitatea de calcul al termenului rezultă din conținutul art.269 din Codul de procedură penală, conform regulilor detaliate de alin.1, 2 și 4 ale acestei dispoziții legale.

Prezenta problemă de drept nu vizează însă natura termenului și nici modalitatea de calcul al acestuia, ci necesitatea lămuririi sintagmei „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei măsurii preventive”, având în vedere modul diferit în care aceasta a fost interpretată de instanțele de judecată.

În prealabil, se impune a se arăta că raționamentele care stau la baza prezentei se aplică și în situația prelungirii măsurii preventive a arestului la domiciliu, având în vedere prevederile art. 222 alin.4 din Codul de procedură penală, similare cu cele ale art.207 alin.1 și art.235 alin.1 din același cod.

Termenul prevăzut de art.207 alin.1, art.222 alin.4 și art.235 alin.1 din Codul de procedură penală a fost stabilit de legiuitor în scopul asigurării respectării dreptului fundamental la apărare al inculpatului aflat sub puterea unei măsuri preventive și a eliminării arbitrariului cât privește dispunerea prelungirii sau menținerii acesteia, aspect ce rezultă din cuprinsul deciziilor nr.336 din 15 aprilie 2015 a Curții Constituționale și nr.16 din 2 noiembrie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În aceste condiții, se impune a se analiza dacă formularea unei propuneri cu privire la măsurile preventive în ultima sa zi (calcul efectuat conform prevederilor art.269 alin.1, 2 și 4 din Codul de procedură penală) este de natură să cauzeze o vătămare procesuală, concretizată în încălcarea dreptului fundamental la apărare al inculpatului cu privire la care s-a dispus o măsură preventivă, astfel încât, să fie incidente normele procesual penale prevăzute de art.268 alin.1 din Codul de procedură penală, cu consecința

decăderii procurorului din exercițiul dreptului de a depune propunerea de prelungire sau de a formula solicitarea de menținere a măsurii arestării preventive și constatarea nulității absolute a actului făcut peste termen.

Apreciem că prezenta problemă de drept a apărut ca urmare a existenței, atât în practică, cât și în doctrina de specialitate, a unei confuzii, întrucât s-a considerat că art.207 alin.1, art.222 alin.4 și art.235 alin.1 din Codul de procedură penală stabilesc **un termen de 5 zile**, când, în realitate, termenul prevăzut de legiuitor este „**cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei măsurii preventive**” (aspect subliniat în mod explicit atât în dispozitivul, cât și în considerentele Deciziilor nr.336 din 30 aprilie 2015 a Curții Constituționale și nr.16 din 2 noiembrie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

Din simpla interpretare gramaticală a dispozițiilor legale mai sus menționate, rezultă permisiunea expresă de formulare a propunerii în ultima zi a termenului, întrucât, sintagma „**cu cel puțin 5 zile înainte**” include în mod evident și această a 5-a zi, dat fiind faptul că, din punct de vedere al semnificației uzuale<sup>5</sup>, sintagma „cel puțin ...” semnifică o durată, cantitate etc. mai mare sau egală cu cea indicată.

Această interpretare a fost prezentată și de Curtea Constituțională în Decizia nr.336 din 30 aprilie 2015, în cuprinsul acesteia reținându-se nelegalitatea *depunerii propunerii de prelungire a arestării preventive la instanță cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia*<sup>6</sup>.

Detaliind, din modul în care au fost reglementate aceste dispoziții, rezultă că termenul nu este unul strict determinat (cum se întâmplă, de exemplu, în cazul termenului de declarare a apelului), ci este un **termen minim**, prin aceasta înțelegându-se că singura cerință impusă de legiuitor este de respectare de către procuror a numărului minim de zile stabilite.

---

<sup>5</sup> În cazul în care legiuitorul dorește să confere o semnificație diferită de cea uzuală unor termeni sau sintagme care nu au un înțeles juridic propriu, se asigură că acest fapt rezultă fără echivoc (fie din modul în care a fost edictată dispoziția legală, fie oferind explicațiile necesare, de exemplu prin definirea termenilor), fapt care însă nu se regăsește în prezenta situație.

A se vedea în acest sens Legea nr.24/2000 republicată, privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative :

*Art.36 alin.4*

Redactarea textelor se face prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română modernă, cu evitarea regionalismelor. Redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarul acestuia.

*Art.37 alin.2*

Dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv, și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie.

<sup>6</sup> Paragrafele 42, 45 și 46;

Astfel, **legiuitorul a apreciat ca fiind necesare și suficiente pregătirii apărării 5 zile libere calendaristice**, iar în cazul concret al prezentei probleme de drept, în care propunerea este formulată în ultima zi a termenului<sup>7</sup>, se constată că **inculpatul beneficiază în mod efectiv de toate aceste 5 zile**, astfel încât, nu se poate susține în mod logic că există o vătămare a drepturilor sale procesuale.

În cazul opiniei contrare, se ajunge la prelungirea artificială a termenului regresiv cu încă o zi, în concret fiind lăsate „libere” minim 6 zile (nu 5 cât reprezintă termenul), fapt care contravine în mod evident voinței legiuitorului.

Mai mult, această problemă de drept a fost discutată și cu prilejul **Întâlnirii Președinților Secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată aspectelor de practică neunitară, desfășurată la București, în perioada 15 - 16 noiembrie 2023.**

Opinia Institutului Național al Magistraturii, agreată de majoritatea participanților, a fost că propunerea poate fi formulată inclusiv în ultima zi a termenului de cel puțin 5 zile prevăzut de art.207 alin.1 din Codul de procedură penală, calculat conform dispozițiilor art.269 alin.1, 2 și 4 din același cod.

A fost exprimată și opinia contrară, în sensul că, în aplicarea dispozițiilor art.207 alin.1 din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de cameră preliminară trebuie să aibă loc în afara termenului de 5 zile, cel mai târziu cu 8 zile înainte de expirarea măsurii preventive, termenul fiind prevăzut în favoarea inculpatului supus măsurii preventive, în vederea respectării dreptului la apărare al acestuia.

S-a mai arătat că termenul în discuție este nu numai un termen procedural peremptoriu, ci și unul prohibitiv (în interiorul căruia procurorul nu poate îndeplini niciun act).

În contradicție cu această opinie, arătăm că termenul care face obiectul prezentei probleme de drept nu poate avea caracter de termen prohibitiv.

Acest aspect rezultă implicit din cele trei decizii cu caracter obligatoriu mai sus prezentate (în care se menționează expres că acesta este un **termen procedural peremptoriu<sup>8</sup>, minim și de regresivitate**), rațiunea sa fiind,

---

<sup>7</sup> Inclusiv în situația obișnuită în care această zi a termenului cade într-o zi lucrătoare (ziua a șaptea);

<sup>8</sup> Din punct de vedere juridic un termen procedural nu poate fi în același timp și peremptoriu și prohibitiv, față de efectele juridice diferite ale acestora.